



COSINZEANA

REVISTA · ILUSTRATA · INTEMELIATA
 IN · 1911 · APARE · LA · 10 · SI · 25 · ALE
 FIECAREI · LVNI · DIRECTOR :
 SEBASTIAN · BORNEMISA



BCU Cluj / Central University Library Cluj

ABONAMENTUL:
 PE UN AN 120 LEI — 1/2 AN 60 LEI
 IN STREINĂTATE 200 LEI PE AN
 EXEMPLARUL 5 LEI



REDACTIA · SI · ADMINISTRATIA
 CLUJ · PIATA · CVZA-VODA · 16



O indeletnicire uitată

de I. AGÂRBICEANU

Ultimul deceniu din înaintea războiului mondial a însemnat o frumoasă înflorire literară și culturală pentru românii de dincoace de Carpați. Aveam într'un rând, cea mai artistică revistă literară și cel mai bine redactat ziar din tot cuprinsul românesc: „Luceafărul” și „Tribuna”. Se abonau și se cumpărau cu numărul reviste din vechiul Regat; e de-ajuns să amintim setea cu care era așteptat „Sămănătorul”.

Odată cu izbucnirea războiului mondial s'a frânt întreaga noastră mișcare culturală. Aproape doi ani am rămas fără nici o revistă literară, când în Mart 1916 a apărut „Pagini literare” dela Arad, pentru că și ea să înceteze odată cu intrarea României în războiu.

Cei mai mulți dintre purtătorii de condeiu dela noi erau duși în Regat sau împrăștiați pe toate fronturile de luptă.

Un sentiment foarte limpede ne spunea: nu-î nici o pagubă că nu mai avem slovă românească; vremea scrisului a trecut, acum au răsărit zorile atât de așteptate ale faptei naționale.

Și ne gândeam de-atunci: ce înflorire literară și culturală ne așteaptă la sfârșitul celui mai mare act al vieții poporului român! E veche vorba: în vreme de războiu: muzele tac! Dar cum vor începe să cânte când va amuți tunul! Nici o oprire pe viitor în avântul culturii naționale! Nici o carte strecurată pe furis peste granița blestemată! Nici o cătușă! Și câte zeci de mii de cetitori!

Vor da năvală la cartea românească, la revista și ziarul românesc, ardelenii, bănățenii, bucovinenii, basarabenii, pentru a nu mai vorbi de frații din vechiul Regat cari n'au fost opriți nici până atunci dela izvoarele culturii naționale.

Visau un vis frumos: avântul cultural spre culmi neatinse câtă vreme neamul ne-a fost fărâmițat, și acesta îndată după unire!

Ne gândeam: câte cărți de istorie românească nu se vor desface în noile provincii în cei dintâi ani după unire! Vor fi sorbite cu lăcomie, începând cu cronicile Moldovei și ale Țării românești, volumele cu trecutul viforos și viteaz al neamului liber, vor fi cântați autorii literaturii naționale, începând cu Văcăreștii. Sufletul eliberat va cânta pre-

tutindenea manifestările sufletului liber, pentru a înțelege și a simți mai intensiv puterea de vieță ce sălășluște în sine însuși.

Editorii nu vor răzbi cu volumele ce vor trebui să fie retipărite, teascurile tipografiilor nu vor fi de-ajuns pentru tirajul în zeci de mii de exemplare al revistelor.

Dar iată că suntem după patru ani dela unire și visul acesta e tot așa de departe de realizare ca și în vremea războiului. Nizuințele neamului după unire au pornit cu totul pe alte drumuri decât pe acelea ale avântului cultural.

Suntem de patru ani, în frământările unei noi așezări de țară. Fiecare se zbate să-și dureze un cuib nou în noua orânduire. Preocupările pur materiale sunt stăpâne asupra mării majorității a neamului. Preocupările aceste sunt cu atât mai vehemente cu cât condițiile de traiu după războiu sunt mai aspre, Intelectualii se luptă cu mari greutăți materiale, țărâna e în plina agitație a îndeplinirii reformei agrare, studențimea s'a schimbat în slujbași pentru a se putea susține la școală, — pătură mijlocie, clasa comercianților și negustorilor care singură ar fi putut rămânea mai nealterată de vicisitudinile greutăților materiale, — încă nu avem. Burghezia românească, dacă o avem, are o singură preocupare de ordin intelectual: pe cea politică... Culoare de roșu, culoare de verde.

În astfel de împrejurări e de înțeles că de patru ani încoace nu vom găsi cincizeci de români cari să fi cetit pe cronicarii Țării, și nu vom afla o mie din noile provincii, laolaltă luate, care să fi cetit pe Hajdeu, Xenopol, Iorga. Și ni se pare că vom fi prea darnici dacă vom afirma că Bălcescu, Odobescu sau Eminescu l-au citit două mii dintre cei ce nu i-au citit mai înainte.

Nu mai încapă îndoială că e un imperativ național să ne trezim cât mai îngrabă din aceasta prea grea înfundare în materie. Nemulțumirea și nemângăierea zilelor de azi nu izvorește numai din greutățile prea mari ale vieții de după războiu, ci, în mare măsură, ele purced tecmai din prea marea secetă sufletească în care trăim.

Nevoile sufletești nu le putem sufoca multă vreme fără să fim pe-

depsiți. Iar pentru cimentarea unității noastre naționale e de-adreptul păcat să dăm cu totul uitării cartea bună românească, revista românească. Din ea se formează chiagul cel mai trainic al solidarității naționale.

Și, se mai știe: un curat avânt național pornește totdeauna dintr'un substrat de avânt cultural.

Gătire cetitori

La începutul acestui nou an, rugăm cu toată solitudinea pe vechii și credincioșii noștri cetitori, cari au urmărit toată desvoltarea de până acum a revistei „Cosinzeana”, să binevoiască a ne da și mai departe sprijinul lor material pentru a putea continua scoaterea acestei reviste.

Zilele tiparului românesc, grele și întunecate, numai așa pot fi întrucâtva înseninate și ușurate, dacă toți acei ce apreciază străduințele noastre de întemeiere a unei reviste de familie, — ne trimit abonamentele la vreme și caută din răspuțeri să ne facă cunoscută revista în cercuri cât mai largi.

Cetitorii noștri trebuie să înțeleagă, că fără a-și achita la vreme costul abonamentului, menținerea revistei este foarte critică. Noi numai pentru ilustrațiile dintr'un număr cheltuim aproape 2000 de Lei, iar hârtia și lucrul costă de cel puțin două ori atât. Dacă fiecare abonat ar zice, că are vreme să plătiască și mai târziu abonamentul, atunci ne-ar fi imposibil să putem acoperi cheltuielile la vreme și asta ar turbura toată gospodăria revistei.

De-aceea vă rugăm, dragi cetitori ai „Cosinzeii”, gândiți-vă, de câte ori frunzăriți filele ei, dacă vă este în regulă abonamentul sau nu. Gândiți-vă, că munca noastră de șapte ani, decând scoatem această revistă, s'a depus fără să aibă nicio remunerație, că nu avem niciun ajutor din partea niciunui institut de cultură sau de stat, că toată existența revistei „Cosinzeana” se razimă numai pe jertfa și pe concursul D-tră.

Centenarul marelui Pasteur

1822—1922

de D. A. Olaru, dela „Institutul Pasteur“ din Cluj

Franța — și cu ea toată lumea civilizată, — recunoscătoare marelui binefăcător al omenirii — a sărbătorit cu cinste memoria lui Pasteur, cu prilejul împlinirii unui secol dela nașterea lui, în 27 Decembrie. Născut modest, într'o mică comună Dôle, fiu al unui tăbăcar — care se luptase vitejește în oștile lui Napoleon, câștigând „Legiunea de onoare“ a bravilor, — Pasteur ajunge, prin geniul lui, una din cele mai curate glorii ale Franței și cel mai mare om pe care l'a dat sec. XIX-lea.*

Nu se arată de mic ca un copil minunat: copilăria lui a fost comparată de biograful său R. Vallery-Radot, cu izvorul aproape ascuns al unui mare fluviu. Prima școală o făcu în Arbois, unde părinții lui se mutaseră. Aci zilele se scurgeau liniștite, tatăl ocupat cu meseria lui, câștigând deabia cu ce să-și hrănească familia, iar copiii cu școala.

Dar serile aveau farmecul lor, cu lecturi și povești ce aminteau trecutul glorios al Franței, cu victoriile atât de scump plătite de bătrânii ostași ai lui Napoleon, purtând tricolorul de-alungul și dealatul Europei; toate inspirau micului Pasteur dragostea de patrie și întreitul sentiment de onoare, disciplină și datorie.

Creșterea îngrijită a mamei și sfaturile tatălui, contribuiau să facă din copil un bun elev, fără să fie

printre fruntași la început, dar promițând din ce în ce mai mult, pe măsură ce trecea dintr'o clasă într'alta.

Dascălii lui prevedeau că odată va eși ceva de seamă din acest școlar cu bun simț și cu voință tenace, plăcându'i și literile și științele.

predestinație. Printr'o serie neînteruptă de cercetări ce ar părea fără legătură între ele, el ajunge la vaccinul turbărei, pornind dela studiul unor cristale.

Dela aceste experiențe pleacă apoi toate studiile lui Pasteur asupra fermentațiilor, ce'l conduseră la descoperirea microbilor și la combaterea lor.

Neputându-și găsi, în bugetul Ministerului, modesta sumă de 1500 franci pe care o ceruse, ca să-și aranjeze un mic laborator, Pasteur și'l aranjă pe cheltuiială proprie, în două camere părăsite din podul școlii normale.

De acolo eșiră minunatele roade ale minții sale iscoditoare.

Pasteur demonștră, prin experiențe ingenioase, că, pedeoparte, praful din aer conține germeni de organisme inferioare ce se dezvoltă ori și unde, și că, pe de altă parte, un lichid, chiar dacă conține materii ce fermentează (putrescibile), poate fi apărat, prin oare care precauțiuni, de contactul germenilor și conservat la infinit.

Pasteur arată în studiile sale asupra vinului și oțetului că în fabricarea acestuia din urmă intervine o mică plantă sau ferment „mycoderma acetii“ Aceasta poate fi uneori bolnavă și, va da, după cazuri, oțeturi bune sau rele, dar prin cul-

turi potrivite se pot obține celule sănătoase, perfecte, cu care putem avea numai oțet bun. Această descoperire aduse fabricanților de oțet câștiguri de milioane.

Boalele vinului sunt cauzate tot de vegetații microscopice. Pasteur arată că fiecare boală a vinului avea microbul său special, putându-se



Marele Pasteur în laboratorul său.

Aceasta făcea pe tatăl său să i spună înduioșat: „dacă ai ajunge într'o bună zi profesor la școala din Arbois, aș fi omul cel mai fericit din lume.“

Felul cum Pasteur pătrunde în minunata cale a tainelor științei, ajungând pe cele mai înalte culmi ale ei, ne face să ne gândim la o

* Se știe că la întrebarea pusă în presa franceză, mai de mult, ca să se spună cine a fost cel mai mare om al sec. XIX, majoritatea răspunsurilor a fost întâi pentru Pasteur și apoi pentru Napoleon. Contrar lui Napoleon, Pasteur reprezintă — cum spune R. V. Radot — cele mai nobile cuceriri: de pace, de muncă și binefăcătoare.

deosebi la microscop cel care'i dă amăreala, cel care'l oțetește sau cel care'i dă un aspect unsuros. Aceste boli se pot împiedica prin încălzirea vinului cât-va timp la 50—60 grade în vase închise, tratament ce fu numit de atunci „pasteurizare”. Vinurile astfel tratate se conservă și pot fi transportate ori și unde. Chestiunea prezintă mult interes căci Franța produce aprox. 50 milioane hectolitri, prețuind sute de milioane.

Împăratul Napoleon III și împărăteasa Eugenia se interesară mult de cercetările lui Pasteur, care le dădu explicații la microscop asupra boalelor vinului. Împăratul fu mirat că marele savant nu se gândea să câștige bani din descoperirile lui, care aduseseră câștiguri de zeci de milioane industriei, dar Pasteur răspunse: „În Franța, savanții cred că s'ar înjosi făcând astfel”. După conștiința lui, ei trebuiau să se mulțumească cu gloria și satisfacția datoriei împlinite.

Pasteur fu rugat să studieze o boală care de 15 ani prăpădea culturile de *gândaci* (vermi) de mătase în sudul Franței, aducând pagube în 1865 de o sută milioane franci. Populația era în mizerie și disperare.

Fără să fi văzut mai înainte un gândac (verme) de mătase, fără cunoștințe speciale, el ajunse prin darul său de observație, cu ajutorul microscopului să descopere unde era răul și apoi găsi mijlocul de a combate boala, selecționând sămânța sănătoasă. Procedul lui, adoptat în Franța și Italia, aduse câștiguri mari.

Fermentațiile și apoi boalele vinului și ale gândacilor de mătase, deschiseră perspective noi pentru mintea largă, creatoare a lui Pasteur, presupunând că fiecărei boale infecțioase ar corespunde un germen specific, după cum fie care fermentație e datorită unui ferment special.

Intervine războiul franco-german din 1870.

Suflet mare, îndurerat de suferințele patriei sale, întristat de bombardarea Parisului, ca o protestare contra barbariei și ipocriziei Prusiei și suveranului ei, care pentru satisfacerea unui orgoliu criminal, provoacă masacrarea a două popoare, Pasteur înapoie Decanului Facultății de medicină din Bonn, diploma de Doctor onorific ce'i fusese dată în 1868.

„Franța, spune el, luptă pentru respectul demnității omenești, iar Prusia pentru triumful celei mai abominabile minciuni.”

Pasteur se ocupă apoi cu *studiul berei*; ei observă la microscop mus-

tu, drojdia și berea terminată, și se convinse că unele boale îi pot strica gustul ca și vinului, prin diferiți microbi, dacă e fabricată fără metodă și fără pricepere.

El arată că toate boalele ce pot altera gustul berei sunt datorite microbilor, ce se pot evita prin o bună fabricare și încălzind la 50 grade berea în sticle. Un englez celebru, Huxley, aprecia descoperi-

rile lui Pasteur, spunând că ele ar prețui cele 5 miliarde pe care Franța le-a plătit tribut după războiul din 1870.

Celebrul chirurg englez Lister recunoscuse însemnătatea descoperirilor lui Pasteur, pentru că grație lor ajunse la sistemul antiseptic, prin care se salvă atâtea vieți, ursite altfel infecțiilor.

Un alt mare medic, dr. Sedillot,



Casa, în care s'a născut Pasteur, în Dôle.

care văzuse în timpul războiului grozava mortalitate a răniților și operațiilor, proclamă în 1878 la Academia de Științe „influența lucrărilor lui Pasteur asupra Chirurgiei”; grație lor tratamentul rănilor fu schimbat, dând naștere Chirurgiei moderne, una din minunile secolului. Dr. Sedillot fu cel ce propuse numele de „microbi”, pentru acești germeni răi, vibrioni, bacterii, etc.

Acum începe ultima fază a vieții lui Pasteur, pătrunzând pe terenul boalelor.

Turme de vite, boi și oi, erau

decimate — cu pagube de zeci și sute de milioane — de *boala carbunelui*, numită astfel pentru că sângele ce se scurgea din cadavre era negru ca tăciunele și vâcos.

Pentru a feri vitele de această boală, Pasteur avu ideea să aplice acelaș sistem care îi reușise inoculând găinele contra boalei numită „*holera găinilor*”, prin culturi vechi, pe care oxigenul aerului le face inofensive după câțva timp. Din ucigaș, microbul devine apărător contra boalei, virusul devine vaccin. Experiențele ce se făcură, ca probă,

pe 60 de oi, reușiră după cum prevăzuse Pasteur.

Pasteur se ocupă și de *febra puerperală*, care făcea multe victime printre lehuze, după naștere, dovădind că e cauzată tot de microbi, și recomandă medicilor și moașelor măsuri de curățenie și precauțiuni cu care să fie evitată.

Ultimele sale lucrări, care îi încununară opera, consacrându-i pe veci o glorie neperitoare, fură cercetările asupra *turbărei*.

Câinii turbați erau groaza satelor, căci mușcăturile lor erau fără leac, provocând cea mai teribilă moarte.

Pliniu, din antichitate, sfătuia pe cei mușcați să mănânce ficatul câinilor a căror victimă au fost; *Galien* prescria „ochi de rac“, iar în Evul mediu se ardeau rănile cu fer roș, sau îi înăbușeau pe turbați între două saltele!

Pasteur începu cercetările sale asupra turbărei în 1880 cu harnicii, săi colaboratori: Chamberland, Roux și Thuillier; acesta din urmă muri, victimă devotamentului său, pe când studia în 1883 holera în Egipt.

Experiențele la om, cu multă ezitare, fură făcute pe un copil alsacian, Ioseph Meister, mușcat în 14 locuri, de un câine turbat. Copilul fu salvat.

După el fu tratat un ciobănaș Jupille; aceasta fusese mușcat de un câine turbat, cu care se luptă ca să scape pe alți copii. Amintirea aceasta e evocată printr'un grup sculptat, în fața Institutului Pasteur din Paris, iar fostul ciobănaș, acum aproape bătrân, e portarul Institutului.

Deși paralizat, chinuit trupește, Pasteur a avut mulțumirea sufletească în ultimii ani să-și vadă opera consacrată de omenirea întreagă științifică, fericit că a putut asista la întemeierea înaltului așezământ, ce-i poartă numele și în care discipolii săi și savanții din toată lumea, pot lucra laolaltă spre a ușura cât mai mult suferințele, prin urmărirea cauzelor boalelor și găsirea leacurilor de vindecare și mai ales de prevenire.

Când Pasteur împlini, în 1892, șaptezeci de ani, nu numai Franța, dar lumea întreagă civilizată prin delegații diferitelor țări, îl sărbători ca admirație și recunoștință, pentru tot ce a făcut acest mare om pentru industrie, agricultură, sericicultură și medicină.

Sărbătorirea avu loc la Sorbona — marea Universitate a Franței — în prezența Președintelui Franței și a fruntașilor ei. Iată cuvintele înțelepte pe care acest suflet mare le adresă tineretului cu acea ocazie:

„Nu vă lăsați atinși de scepticism cârtitor și steril. Spuneți-vă mai întâi: ce am făcut pentru învătătura mea? apoi, cu cât înaintați în viață: ce am făcut pentru țara mea? până în clipa când veți avea poate aceasta nemărginită fericire să vă gândiți că ați contribuit într-o câtva la progresul și binele omenirii. Dar fie că eforturile ne sunt ori nu norocoase în viață, trebuie, când ne apropiem de ținta cea mare, să fim în drept să zicem: am făcut cât am putut.“

În ultimele luni ale vieții, în 1895, când se simțea sfârșit, „învinș de vreme“, mângâierea lui era să ur-

mărească progresele științei, presimțind cu încredere, pentru ușurarea suferințelor omeniești, rodnicia crescândă a descoperirilor sale.*

Omenirea întreagă îi slăvește memoria, pentru binefacerile genului său, dar cel mai pios omagiu ce i se poate aduce unui om atât de mare, — cum spune Paul Bourvet, cu ocazia centenarului, în revista „Illustration“ — ar fi să încercăm să-l imităm, în ceia ce a fost fondul ființei și inimei lui: iubirea de muncă, de gândire, de familie și de patrie.

* După: R. Vallery-Radot: „Pasteur“, Edit. Fischbacher, Paris și „Les grands hommes“, Edit. P. Laffitte & Comp., Paris.

Gânta o fată 'n parc aseară:

— Amintiri dintr'o eocsursiană, Dșoarei S. Gicioc —

*Din fie care frunză moartă dulgheri ciopliți-mi un sicriu,
Prin fiecare frunză moartă colindă-al toamnei vânt pustiu,
Și 'n fie care frunză moartă ași vrea să 'ngrop un vis stingher:
— Eu nu mai cred nici în credință, nici în iubire, nici în cer...*

*Se joacă 'n trunchiurile negre al toamnei bronz în joc bizar
Și-arama florilor de toamnă se 'ngroapă în pământ murdar.
Mi-e inima țesută 'n lacrimi și înșălarea mă învinge;
Din sinuciderea iubirii curg râuri vinete de sânge...*

Mi-s tâmplele tăiate 'n ceară și creerii mi-s vulcani ce fierb.

*În noaptea asta funerară c'un cer ca moartea de superb
Eu ca să îngrop în mine al suferințelor delir
Ce le-am condus cu pompă neagră în lungul drum spre cimitir...*

*Foi moarte îmbrăcate 'n aur, foi galbene topite 'n neant
În carul vostru galben țipă al toamnei rătăcit amant.
Și eu sunt singură, cernită — o candelă într'un pustiu,
O zi în care cade ghița și-amurgul plânge plumburiu...*

*Eu m'am născut în clipa — aceea când nenorocul m'a păscut,
Și nu 'nțeleg — poate mai bine era de nu m'ași fi născut;
Din ochii mei făcui izvoare s'adâp drumeții călători,
Dar i-au secat în lungul vremii ai vieții nemiloși fiori.*

*Și-acum în toamna asta moartă — ce tristă noapte de mormânt —
Am luat chitara desnădejdei dorința morții să o cânt:
Ași vrea să aflu fericirea ce înconjoară pe-o regină,
Din tonul nebuniei mele s'asvârț multimii-imploratoare
Cununa veacurilor mele și-a vieții rumenă rugină.*

*Mi-e sete de păcatul vieții și de-a iubirilor dorinți!
— Dar ochii — atunci răcesc mai tare când credem, că sunt mai fierbinți..
Cânta o fată 'n parc aseară frumoasă ca o nebunie
Și era dulce, dar sinistră neauzita melodie;
Cânta, plângea în desnădejde, și-a amuțit apoi de tot:
În marea moartelor iluzii pe-o stâncă s'a oprit din 'nnot...*

*Dar n'a fost fată, ci natura cânta în spasmul morții sale,
Cânta să n'o înțeleagă nimeni în lungul drum spre cimitir,
Pe care-o petrecea la groapă un schilav cerșetor, agale...*

Rodna-Veche, August 1922.

IUSTIN ILIEȘIU.

Bunica

— D-nei Clara Maniu cu prilejul aniversării sale de 80 ani —

Ești a noastră și noi suntem ai tăi, Bunico!

Ne-ai lăsat să te numim cu cel mai dulce nume, cu cea mai caldă agrăire de pe pământ, cu cele mai duioase șoapte de iubire.

Ești a noastră, Bunico, a tuturor, cu toate comorile sufletului tău mare și drag. Când începi firul într'aurit al basmelor tale aieva trăite, uităm că ne ești aproape și ne apari ca o eroină a timpurilor depărtate, în-

Când ne apari cu înfățișarea impunător de simplă, de-o modestie cuceritoare, fără nici un fast, dar nesfârșit de sinceră, iubitoare, — ne înstăpânește un simț cald, binefăcător și dulce, cum numai dragostea adevărată îți poate sugera. Chipul tău blând, cu îngereasca-i bunătate, imaginea dulce a ființei tale, pe care admirația, dragostea și recunoștința ni-l pune în lumină și mai cuceritoare ne încălzește adesea și din



Doamna Clara Maniu
cu prilejul aniversării sale de 80 de ani.

văluită de o aureolă sfântă, ca martirele din istoria sacră. Căci în acele perle scumpe ce ni le înșiri, își spune un neam întreg durerile și bucuria, lacrimile și mărirea, chinurile umilinței și laurii gloriei. Și privirea ta înflăcărată tradează bogăția sentimentelor răscolite, pe cari ni le știi transmite cu atâta putere, cum nici cel mai celebru orator nu le știe. De unde ai luat farmecul, de unde tăria vrajei cu care ne înstăpânești?

E dragostea imensă umanitară a inimii tale! Ca și o binecuvântare fi-e zâmbetul; privirea fi-e mângăiere, graiul balsam, credința — tărie.

depărtare și ne dă imbold puternic să mergem fără șovăire pe calea binelui.

În viața ta lungă, laborioasă o sarcină nobilă ți-ai impus, o menire generoasă ai împlinit, cu un devotament sublim și necurmat, condusă numai de scopuri înalte, de a face bine neamului și semenilor tăi și nenumărate probe de dragoste și devotament ai dat pe toate terenurile de activitate, acasă și ca prezidentă a Reuniunii Femeilor Sălăjene, timp de 16 ani.

Nu știu, când ne ești mai dragă: când ștergi la lacrimi în taină, mângăi și încurajezi; când lecuești

boale fizice și sufletești; când ne înșiri principii și povețe de ale mamelor celebre; când veghezi în post și rugăciuni pentru destinul Țării și al neamului iubit; sau când ai luptat cu fiorii morții și ai dat dovezi de cel mai puternic eroism în fața călailor; când scăpată din lanțurile umilitoare, cari te-au înălțat, sâruiți pământul Țării tale eliberate, întregite, mărite!

Azi împlinești 80 de ani, Bunico! Inima ta mare, plină de dragoste umană, ce simte azi?!

În tainica ei împărăție nu se furișază șoapte de cea mai înaltă și scumpă mulțumire? Și... fața ta nu strălucește azi de fericirea, care numai celor buni li s'a dat să o guste?!

Iată, Bunico, icoane scumpe îți apar! Ele vin rând pe rând, te împresoară ușurel să-ți desfăteze inima miloasă, darnică, să-ți sărute mâna binefăcătoare, să-ți aline fruntea trudită, să-ți însenineze gândul și să-ți inspire nădejdi scumpe.

Iată cum ți se prezintă: Fețe înseninate, inimi ușurate de ale tale mângăieri; virtuți sădite de dragostea ta umană și națională; energii răsărite și întărite prin eroica manifestare a voinței neclintite a sufletului tău, talente ridicate și sprințuite prin darnicia dreptei tale judecări luminate și îndreptate prin sfaturi înțelepte; bolnavi tămăduiți prin speranțe sugerate și prin medicamente din depozitul micii tale farmacii...

„La mulți ani Bunică!“ din inimă-ți rostim cu toții: să ne desfăteze mulți ani icoana ta rămasă nouă din vremuri străbune, nobile și eroice!

Șimleul-Silvaniei, la 10 Ian. 1923.

ELENA Dr. ACIU.

Liniste.

Soarele-și ascunde 'n sânge
Fulgerările de pală;
Seara 'mprăștie alene
Inserarea ei domoală.

Prins de vrajă caut ochi-ți
Ca, în tainica 'nserare,
Să descopăr strălucirea
Soarelui apus în zare.

Numai plopi, în neodihă,
Frunza-și tremură în taină;
Ceru 'mbracă în tăcere
Instelata nopții haină.

GR. VĂJA

Vălenii de munte.

Din lumea apelor

Foarte puțini sunt aceia, cari și-au dat osteneala să cunoască secretul adâncimilor oceanice și ale mărilor. O lume cu desăvârșire fantastică se oglindește aici în ochii curioșilor. Munți în înălțimi inimaginabile se înalță din adâncuri, vrând par'că să spulbere valurile cu vârful lor îndrăsneț. Păduri uriașe de plante aquatice acopăr pe alocurea fundul mărilor pe întinderi extraordinar de vaste. Stânci în formele cele mai variate împodobesc templul misterios al adâncimilor inundate, ca nește colonne mărețe în interiorul unei vaste catedrale.

Tot este aici miraculos și vegetație și compozițiile geologice și viețile, cari trăiesc în mijlocul apelor.

Durere, că foarte puține din secretele acestei lumi invizibile, se pot reconstitui pentru ochiul cercetătorilor. Numai fauna oceanelor poate fi redată cu o aproximație foarte redusă a realității în așa numitele *aquarii*, cari pot oare cum reconstitui, ceea ce adâncurile mării ascund vederii curioșilor.

Dintre aquariile acestea cel mai mare se găsește în orașul New-York din America. Al doilea poate fi socotit din Neapole. Primul însă îi este cu mult superior prin mulțimea vietăților și variațiunea speciilor, cari trăiesc în el.

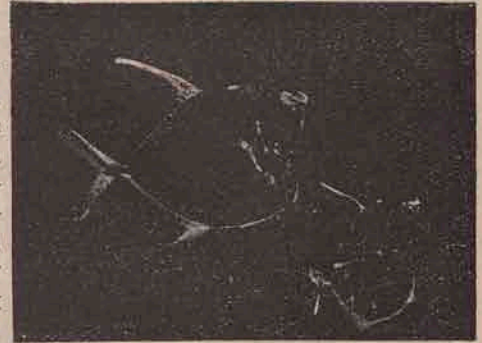
Aquariile din New-York conțin specimene brilante ale faunei marine din apele tropicale ale Antilelor

și din acelea ale Californiei. Soiurile acestea sunt remarcabile prin culorile lor strălucitoare. Astfel se găsesc aici pești în mărime variată dela 20 cm. până la 3 metrii lungime. Intre cei mici sunt așa numiții *pești-lună* și *semi-lună*, cari în apă au conturul luminos al acestor forme ale astrului ceresc. Mai sunt pești *curioși*, cari după ce depun ouăle le ventilează cu aripile, probabil pentru a cloci mai curând. *Rechini* din specia balenelor mari de peste trei metrii, cari însă nu pot trăi multă vreme în captivitate, deși li-se aduce cu pompa în aquariu apă curată din ocean, ferită de canalurile orașului.

Muscalungii sau mască lungă ajung în captivitate până la 2 metrii lungime. Ei trăiesc în lacurile mari și în bazinul superior al râului Misissipi.

Anghilele, sau țiparii uriași din familia muscuidelor cari trăiesc printre stânci. Culoarea lor este de un verde strălucitor. Trăiesc în Florida și în Antile. În aquariu trăiesc de mai mulți ani și au ajuns o lungime de 2 metrii.

Bassele, cari trăiesc în masse compacte și au obiceiul de a-și întoarce toate capul în aceeași direcție îndată ce temperatura scăzută a ernei răcește apele. Aquariul din New-York mai posedă o colecție de *ciprini* auriți, cari au o aparență bizară și cărora piscicultorii chinezi



Din lumea apelor:
Pești în formă de lună,

le-au modificat cozile și aripile înotătoare.

Aquariul acesta este cercetat de peste 3 milioane de vizitatori în fiecare an. Pentru prinderea diferitelor specii de pești, aquariul își are vapoarele și oamenii lui speciali.

ST.

Fondarea „Crucii Roșii”

Se terminase lupta dela Solferino — 24 Iunie 1879 — între austriaci și între italienii întovărășiți de francezi. Pe întinsul larg, udat de sânge, zăceau multe mii de soldați răniți, gemând de durere, sub soarele de lunie, care ardea ca un cuptor și în căldura mistuitoare a fierbințelei lăuntrice, care cerea cu nesățiu un strop de apă.

„Erau mulți, cari cereau ajutor și prea puțini aceia, cari puteau să-l dea. Atunci se apropia de cei ce sufereau mântuirea în persoana unui iubitor de oameni, nobil, cu numele *Han Henry Dunant* (Ioan Enric Dunant). Dunant era elvețian de naștere și-și puse din tinerețe ca punct de mănecare al vieții vorba poetului Goethe: „Nobil să fie omul, să sară ntr'ajutor, și bun să fie!” („Edel sei der Mensch, hilfreich und gut!”). Fericirea proprie și-o găsea în alinarea durerii străine și în contribuirea la fericirea altora — de aceea l-a și mănât firea sa pe câmpul de luptă — nu ca să fie părtașul, care vede tragedia sângeroasă, ci ca să micșoreze soartea amară a celor răniți.

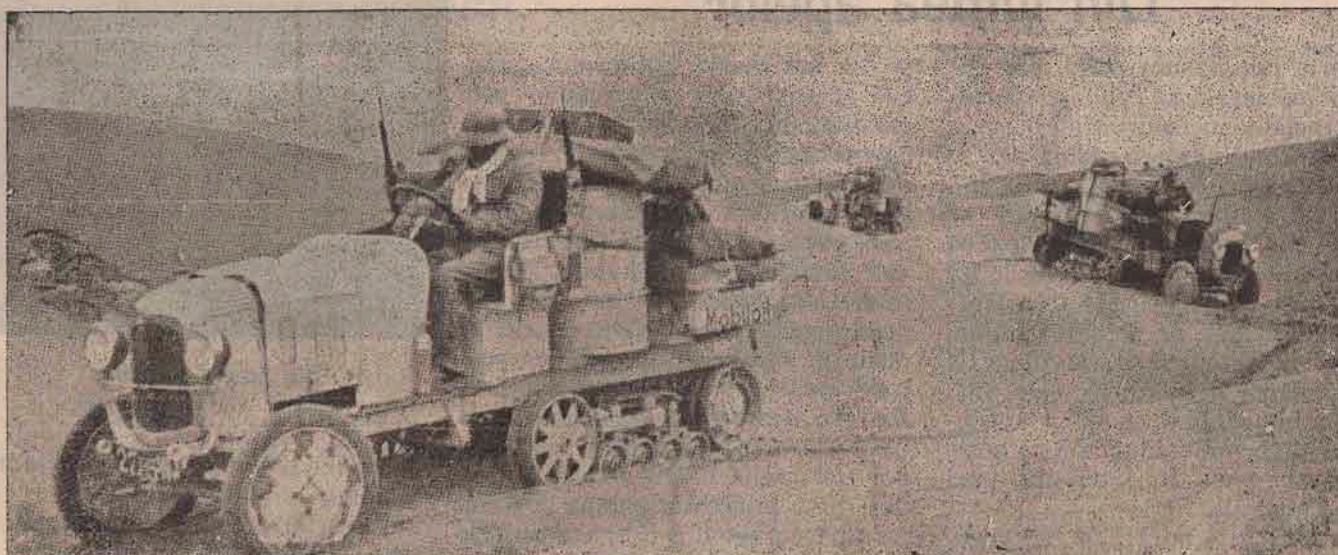
Nu multă vreme după ce s'a sfârșit lupta s'a dus în satul din apropiere, *Castiglione*, și a rugat pe locuitori, să vină cu toții pe câmpul udat de sânge și să aducă pe nenumărații răniți în sat.

„*Veniți!*” le strigă el femeilor. „Pe câmpul de luptă zac soldați tineri, cari s'au luptat pentru patria lor. Ar muri în mijlocul chinurilor



Din lumea apelor.

Pești de apă dulce grupați strâns în timpul temperaturii scăzute de iarnă.



Traversarea Saharei

Am amintit într'unul din numerile noastre trecute despre traversarea în automobil a deșertului Sahara. Arătăm aci acum câteva automobile camioane în câmpurile de nisip fără de sfârșit și fără de viață. Aceste camioane fabricate de firma franceză Citroën, și-au împlinit cu prisos misiunea.

grozave, fiindcă nu sunt destule brațe cari să-i ajute. Veniți și-i scăpați!

Cuvintele lui de rugare, isvorâte din inimă, aflară răsunset. Mulți din locuitorii satului, mai cu samă fete și neveste, se adunaseră împrejurul lui și plecară cu dânsul pe câmpul de luptă, ca să dea cu el împreună ajutorul de samaritean celor părăsiți și lipsiți de ajutor. Dar locuitorii voiau să facă părtași de ajutorul lor numai pe soldații italieni și francezi.

Atunci duse Dunant pe femeile la o dălmă de pământ, pe care zăceau tot soldați greu răniți, austriaci, unguri, francezi și italieni, tăvălindu-se în chinuri grozave. Fiecare din luptătorii aceștia tineri se gândea în marea lui nenorocire la mama sa și o striga pe nume — fiecare în limba maternă.

— „O, mamă scumpă, de-aș mai putea să-ți privesc odată 'n ochi, înainte de a muri!“, striga austriacul.

— „O, dragă mamă“, suspina ungurul, un tunar, „cum o să te doară moartea mea!“

— „Trimite-mi, mamă binecuvântarea ta, ca să o iau în viața de apoi!“, se ruga un căprar de vânători, francez.

— „Mamă, mamă, ce bine e că ai venit la mine!“, striga un soldat italian, privind țintă înainte. Mama sa nu-i apăruse — o vedea numai în fierbințelile, cari îl apucaseră.

Dunant, un om, care cunoștea limbile, le traduse femeilor din Castiglione toate strigătele aceste pe italienește.

„Când au auzit femeile, cum fiecare din răniții aceștia chiamă pe mama sa din depărtare, începură să plângă și ziseră în mijlocul sughițurilor de plâns:

— „Vrem să înlocuim tuturora pe mama lor. Vrem să-i îngrijim, ca și când ar fi copiii noștri, ca și când ar fi frații noștri!“

— „Așa e bine!“ le zise Dunant femeilor, „nu suntem cu toții copii unui singur părinte, nu suntem toți frați și surori?“

Și de atunci nu mai făcură deosebire femeile din Castiglione în privința îngrijirii soldaților răniți. Le era tot una de ce neam și de ce religie erau, le era tot una de era prietin ori dușman. Celce avea nevoie de ajutor, era împărțășit de el.

Și exemplului femeilor îi urma ră fetele din sat, și bărbații și copiii. Soldații suferinzi au fost duși în satul învecinat, în biserică, în casele particulare; le-au spălat rănilile, li le-au curățat, le-au legat, buzelor dornice de apă le-au alinat setea cu apă răcoritoare, foamea care-i rodea, le-au potolit-o, iar desnădejdea lor le-au potolit-o cu cuvintele lor de mângâiere.

Acum — să nu fie cu supărare, să poposim nițel și să ne întrebăm respectat, după războiul din Apocalipsă: Ce ar fi găsit Dunant pe câmpurile de luptă și prin tranșeele din zilele noastre?! O, nu vă răsună în urechi acel „La Solferino de vale — trece-un ghinărar călare...“, cântec de biet soldat român năcăjit, mai mult, strâns de beregată? Ce a întâmpinat la Solferino

Dunant a fost floare la ureche, față de zecile, sutele de locuri de luptă crâncenă din trecutul apropiat.

Și acum, după ce „Crucea roșie“ pentru trupurile omenesti și-a făcut datoria din greu, nu auziți, oameni buni, cererea din mii și mii, din milioane de guri, după o „cruce roșie“ a sufletului omenesc?

O „cruce roșie“ cu sanitari intelectuali, cari să lege rănilile, cari să vindece puroaiele — arzând chiar câte odată, dar cu fier roșu, care știe să ocolească ce este vrednic să dăinuiască! Aici este marea artă: să tămăduiești, nu să tai mereu în carne vie și nu să te bucuri că curge sângele cu nemiluita.

Chemați un Dunant al sufletului între noi!

H. P. P.

La patinat. *

Pe-aripile patinelor fugând
Atingi oglinda luciului de gheață;
Posomorâtei ierni redai viață
Ca fulgul de ușoară lunecând.

Nici lujerii de crin, treziți de vânt,
Nici trestile gingașe de baltă,
Nici ramurile strânse laolaltă
N'au legănarea trupului tău frânt.

Te-a prins de mijloc vraja unui dor—
Din sus de solduri până la patină
Te mlădii ca o undă de lumină
Purtată 'n arcuirea unui zbor.

VOLBURĂ POIANĂ.

* Din volumul de poezii „Luna 'n prag“ ce se află supt tipar.

Cerșitoarea din Locarno

de H. v. Kleist

Un geniu extravagant și tocmai de aceea, repede dat uitării, a fost poetul german Heinrich von Kleist (1777—1811), care într'un timp rivaliza cu Goethe, în privința scrierilor dramatice. Abia a trăit 34 ani și a scris dramele: *Familia Schrockenstein*, *Penitensilele*, *Catarina din Heilbronn*, *Bătălia lui Hermann*, *Prințul Friedrich de Hamburg*; comedia *Ulciorul spart* și a tradus din Molière pe *Amphitryon*. Printre narațiuni însemnate romanul: *Michael Kolhaas* apoi povestirile mai mici *Marchisa de O...*, *Cutremurul de pământ în Chili*, *Logodna în San-Domingo*, *Cerșitoarea din Locarno*, *Sfânta Cecilia*, *Duelul* și altele. Prin nimic nu ne putem face idei mai sigure despre valoarea unui scriitor, decât prin citirea scrierilor lui. Tocmai de aceea aflăm cu cale să reproducem câte ceva din opera poetului, decedat în mod extravagant, în ziua de 21 Nov. 1811. Vom traduce: *Cerșitoarea din Locarno* și legenda despre Sfânta Cecilia.

—gt.—

La poalele Alpilor, în Italia nordică, la Locarno, se află un castel vechiu, aparținând unui marchis. Călătorind dinspre St.-Gotthard, acuma se vede numai un praf și ruine întreg castelul, dar odinioară, avea camere înalte și vaste. Într-una din ele zăcea pe așternut de pae o bătrână femeie bolnavă, pe care doamna casei aflând-o odată cerșind înaintea ușii, din milă o primi înlăuntru culcând-o pe așternut de pae într'un colț al camerei. Marchisul, întorcându-se dela vânatoare și nimerind din întâmplare în camera, unde avea obiceiul să-și păstreze arma, ordonă femeii să se scoale din colțul unde zăcea și să se așeze după cuptor. Bătrâna ridicându-se în cârjă, și plecând, lunecă pe padimentul luciu și căzu așa de primejdios, încât și-a scrintit șira spinării. Cu trudă nespuse s-a mai târât ea cruciș prin odaie, dar ajungând după cuptor, cu vaete și gemete se lăsă jos și muri.

La câțiva ani, când marchisul în urma războaelor și recoltelor slabe, ajunse la mare strâmtoare materială, se pomeni cu un cavaler florentin, care doria să-i cumpere castelul, de dragul poziției admirabile. Marchisul, care ținea mult la acest târg, spuse soției sale să așeze pe acest oaspe în camera amintită, acum care era liberă. Dar cât de surprinsă au rămas marchisul și marchisa, când pela miezul nopții cavalerul le veni în odaie, palid și zăpăcit, asigurându-i sub jurământ, că în cameră umblă duh necurat, părăndu-i că ceva ființă nevăzută se ridică dintr'un unghiu, ca de pe ceva așternut de

pae, trece cruciș peste padiment ori se trânteste după cuptor gemând și văetându-se.

Marchisul îngrozit, nici el nu știa de ce, zimbi în fața cavalerului cu veselie prefăcută, apoi se oferă să-l însoțească și el în cameră, având să petreacă restul nopții împreună. Dar cavalerul se rugă de ei să binevoiască a-l lăsa într'un fotoliu în odaia lor. Dimineața s-a urcat în trăsură, și-a luat rămas bun și s'a cam mai dus.

Întâmplarea aceasta făcu mare vâlvă și spăimântă mai mulți cumpărători, într'un mod extrem de neplăcut pentru marchis. Când svonul se răspândi și între servitorii din curte, că în camere umblă duhuri rele pe la miezul nopții, marchisul se hotărî să curme acest svon printr'o procedură radicală și anume cercetând el însuș, în noaptea proximă, tot lucrul. Astfel apropiindu-se seara, el spuse să i-se aștearnă în odaia amintită și așteaptă miezul nopții fără să adoarmă. Dar cât s-a cutremurat, când bătând ceasul spiritelor, el auzi de fapt sgomotul fatal! I-se părea că un om se ridică de pe ceva pae, cari foșniiau sub el, trece cruciș prin odaie și cu vaete și gemete se trânteste în unghiul de după cuptor! A doua zi dimineața întrebându-l marchisa, cum s-a terminat cercetarea, iar marchisul cu privire speriată închizând ușa și asigurând-o confidențial că e adevărată povestea cu duhul necurat, marchisa îl rugă ca împreună cu ea să mai cerceteze odată lucrul cu sânge rece, înainte de a răspândi svonul mai departe. În noaptea proximă au luat cu ei și un servitor credincios, dar pe la miezul nopții iarăș au auzit sgomotul toți trei înși și numai hotărârea de a scăpa cu orice preț de castel, i-a putut întări așa de mult încât să-și poată innăbuși groaza în fața servitorului și să dea întregii afaceri o explicație indiferentă. În seara a treia, când amândoi iarăș au urcat treptele odăii de oaspeți, cu multă bătaie de inimă, aflat-au din întâmplare și cănele de casă înaintea ușii, pe care l-au luat cu ei în odaie, dorind instinctiv să aibă și o a treia ființă cu ei. Pe la ora unsprezece marchisul se înarmează, cu sabie și pistol, apoi apucând în conversații cu marchisa aștepta ora fatală iar cănele se încolăci în mijlocul camerei și ațipi. În clipa miezului de noapte iarăș

se aude sgomotul înfiorător. Cineva, pe care ochiu omenesc nu-l putea vedea, se scoală pe cârje din colțul odăii. Se aude sușăitul paelor și cu primii pași: tap, tap, se trezește cănele, sare în picioare ascuțindu-și urechile și începe a se mări și a lătra, întocmai cum s-ar apropia de el ceva om, apoi se retrage spre cuptor și se dă în lături. La privirea aceasta, marchisa năvălește afară cu părul sburlit, iar marchisul apucă sabia și strigând: cine-i, începe a lovi cu sabia în aer ca turbat. Marchisa lasă să prindă caii la o trăsură, hotărîndu-se să plece numai decât în oraș. Dar abia și-a adunat și pachetat câteva lucruri, când eșind pe poartă, văzu tot castelul în flacări. Marchisul, zăpăcit de groază, apucă o luminare și cu aceasta trudit de viață, aprinse castelul în toate patru unghiurile. În zădar trimise marchisa oameni înlăuntru să scoată pe nenorocitul ei soț, acesta se prăpădise în mod mizerabil, iar oasele lui albe, adunate de oameni, și acuma zac în colțul odăii, de unde ordonase el cerșitoarei din Locarno să se ridice.

CETIȚI ȘI RĂSPÂNDIȚI
REVISTA „COSINZEANA“



Carnetul lui Radu Roman

de Mihail Gașpar

I.

.... Mi-e frig. Imi adun plaidul peste genunchii umflați și-mi perd privirea în jocul flăcărilor din cămin. E greu să fii bătrân.

Și privind mereu la jocul limbilor de foc, mi-se pare că renaște aievea povestea unei vieți. Povestea fieștecărei vieți. Așa am ars cu toți într-o vreme. Astfel cuprindeam în flăcările tinereții în noi ființe dragi și, precum plânge lemnul topindu-și energia în boburi aburoase, plângeam și noi.

Cine descurcă taina cea mare a vieții? Nimeni. Și este bine așa.

Flăcările saltă în horă macabră; se învârtesc, se pleacă, se alintă și se'npreună în fierbinți îmbrățișări de dragoste. Dar peste o clipă icoana se va șterge. Focul se potolește, căldura scade, iar limbile de foc se vor micșora văzând cu ochii; un oftat, sunet lipsit de armonie și — nimic. Cenușă. Peste mormanul sur al sbucumului care mai adineori trăia, sufletul rece pogorând de sus din horn, v'a plana sfidător rostințu-și biruința.

În creier imi vâjăe gândurile ca frunzișul mort al pădurii când apucă vântul toamnei prin trînsul. O goană nebună și zadarnică. Ce vreau să știu? Nu-mi pot da seamă..

Ah, cum trec fulgere de gheață prin genunchii mei umflați... e iarna aici, nemiloasa iarnă a vieții. Inchid ochii. În clipa aceea, în dosul pleoapelor obosite mâna tainică a unui regisor nevăzut ridică încet cortina... Și pe dinaintea ochilor închiși mai trece odată aceea ce a fost. Tablou neuitat al neuitatei tinerețe... Primăvară... cer senin... caiși troeniți de floare și cireși cu însângerate fructe.. Curcubeu cu culori spectrale.. chiote vesele la întinsele mese ale iubirii... coroane înpletite din lotos roz-alb și... în fond proptit de coloanele lui de marmură templul Venerii magnifice... În aerul de azur porumbei și suluri de fum de mirezme.

Cine râde?

Ah, Mephisto ești aproape? Tu etern princip al tăgăduirii. De ce râzi? Că sunt un nebun ca toți semenii mei? Că dela Adam și pân'

la mine tu nu ai văzut omul decât sub chipul meu care este al tuturor? Alergători după fantome, trudnici în nevoi și desnădăjduți în fața vecinicii..?

Vai Mephisto! Din această vecinicie eu cunosc numai ecoul râsului tău. Și mă frământă mereu gândul că ce sens are să râzi mereu acelaș răs de veacuri și de aceeaș ființă?

De ce nu ne lași nevinovata plăcere a înșelăciunii de sine? De ce stropești cu picuri de otravă micile noastre bucurii tu, cel care știe sfârșitul?

Nu râde, răspunde!

Imi amintesc de clipa când pentru cea dintâiașidată ți-am auzit râsul. Era în Roma, de Rosalii. În biserica San-Pietro o lume de om venită din toate colțurile pământului. O mare de lumini, de candelă își înalță în suluri străvezii de fum albastru aromat căldura credinții milenară spre bolta mistică de piatră. Peste fețele luminate de focul sufletului pregătit de sărbătoare, uriașă orgă și ansamblul orchestrei coborau un cataract de sublimă acorduri silind prin armonia înfricoșător de măreață tot sufletul la umilință. Mă simțiam în acest cadru încărcat de evlavie, de tămăe, de armonie divină atât de mic... Eram în acele clipe Vameșul carele nu cuteza nici ochii să-i ridice. Orchestra și corul se contopise într'un acord final asămănător fulgerului în clipa descărcării... Și-n liniștea de moarte care se făcu... departe înainte, lângă altarul cel mare, un moșneag în alb își înalță trupul slăbit de ani și o mână, suptă și albă, se ridică peste marea de oameni în semnul lemnului de pe Golgotha... Urbi et orbi... Binecuvântarea tuturor!!

Mephisto! În clipa aceasta, am auzit râsul tău sarcastic pentru întâiașidată.

De ce ai râs?

Taci?

S'a stins focul în cămin și din gura mare, neagră, mă izbește suflul rece al iernii. Plaidul a lunecat de pe genunchi și dureri fulgerătoare, ca tăcturi de sabie, aleargă prin picioarele bolnave.

Mi-e frig...

Unui portret.

*Și plecând din lumea voastră am rămas ș'atunci senin,
Cu săruturi ne 'mplinite, fără vorbe de venin.
Peste zorii zilei mele își întinse grija vâl,
Am simțit mă stringe foamea 'n brațele ei de oțâl.
Ca stiletul dup'o crimă mi-a rămas al tău portret,
Cu parfumul lui de rose: mulcom cântec de regret.
Dragoste, beție dulce, m'am desmetecit demult!
Dulce pierdere de vreme, nu te văd și nu te-ascult.
Flacăra din ochii negri, strigătul de 'ncăerare,
Uraganul tinereții astăzi un suspin îmi pare.*

*Unde-i vâlvătaia, care pân' la oase să 'mi ajungă
Minții poruncind să 'și tragă clopotele într'o dungă,
Unde este spaima mare-a sângelui ce 'n val de val
Gălgăind la 'mbrățișarea vechiului său ideal,
Imi sufocă judecata când plinirea lui și-o vede,
Cum ucis-a fiul Romei pe savantul Archimede...*

*Iar mă poartă amintirea prin pustiu să mor de sete.
Vechi portret 'mi arăți pe-aceea, care altuia se dete.
Tu ești rana vieții mele, ce-mi stropești cu sânge perna,
Intunec și lumină: lux aeterna, mors aeternal!*

Cluj, 1922.

NICOLAE BRETAN



[CAPITOLUL II.

„Încearcă-ți norocul cu profesorul Challenger!”

Mi-a fost întotdeauna drag McArdle, bătrânul nostru editor, așa, cum era el, morocănos și cu părul lui roșcat, și nădăjduiam, că și el are pentru mine un fel de prietenie. De altfel adevăratul nostru șef era Beaumont, dar el trăia în atmosfera eterică a unei înălțimi olimpice, de unde nu putea distinge lucruri mai mărunte decât o criză internațională sau o ruptură în cabinet. Il vedeam, din când, în când trecând liniștit și majestos spre sanctuarul lui, cu ochii în vag și cu gândul plutind deasupra Balcanilor sau a Golfului Persan. El era deasupra noastră și afară de noi. Dar McArdle era primul lui locotinent, și noi pe el îl cunoșteam. Bărânul bățai din cap, când am intrat, și își ridică ochelarii, sus în vârful frunții chele.

— După cum aud, Dle Malone, mi se pare, că începi să lucrezi foarte bine, zise el, cu accentul lui curios, scoțian,

— I-am mulțumit.

— Explozia de la mina de carbuni ai prins-o admirabil. Asemenea incendiul din Southwark. Ai talent de reporter. Dar de ce mă cauți?

— Să Vă cer un serviciu.

Mă privi alarmat, evitând să ni se întâlnească ochii.

— Ei, ei! Și ce ar fi să fie serviciul acesta?

— Nu credeți, că ar fi cu puțință să mă trimiteți într-o misiune, pentru gazetă? M-aș strădui, să o îndeplinesc și să vă trimit câteva coloane bune.

— Ce fel de misiune ai în gând. D-le Malone?

— Orice misiune, care e împreună cu aventuri și primejdii. M-aș strădui din tot sufletul, să-mi credeți. Și cu cât ar fi mai dificilă, cu atât m-aș bucura mai mult.

— Pari foarte doritor să-ți pierzi viața.

— Să-mi justific viața, Domnule!

— Vai de mine, Dle Malone, e o afacere foarte, foarte exaltată. Mi se pare, că de mult a trecut vremea lucrurilor de felul acesta. Cheltuielile împreună cu „Misiuni speciale” nu prea sunt justificate de rezultatele obținute, și în tot cazul, omul care ar primi o asemenea misiune ar trebui să fie un om cu vastă experiență, și cu un nume, care ar impune încredere publică. Petele mari, albe, ale hărților au fost rând pe rând umplute, și azi nicăiri nu găsești teren pentru aventuri... Totuși, stai o clipă! — zise cu un zimbet neașteptat. Vorbind de petele albe din hărți, îmi vine o idee. Ce ai zice să dovedim pe un șarlatan, un Münchhausen modern, și să-l facem de râs? Ai putea să dovedești, ce extraordinar mincinos e omul acesta. Ei, ar fi frumos, din cale în afară de frumos! Cum ți se pare afacerea?

— Orice și ori unde — mi-e egal.

McArdle se adânci pe câteva clipe în gânduri.

— Mi-ar plăcea să știu de pe acum cum vei isprăvi-o: prietenește sau cu bătae? Mi se pare, că ai talentul să te știi apropia de oameni, ești simpatic poate, sau ai un fel de magnetism animalic, sau doar puterea de viață tinerească a Dtale e cauza, sau poate altceva: dar ai talentul acesta, o știu după mine.

— Ești prea bun Dnule McArdle!

— Așa, de ce nu ți-ai încerca norocul cu profesorul Challenger,* din Enmore Park?

Mărturisesc, am rămas cam uimit.

— Challenger? strigai. Profesorul Challenger, zoologul celebru? Nu a fost el acela, care a crepat capul lui Blundel dela „Telegraph”?

Editorul zimbi răutăcios.

— Ți se pare prea primejdios

* Notă. Numele Challenger (citește Cialenjer) îi exprimă și caracterul acestui curios personaj al povestirii de față. Dacă ai vrea să-i traduci și numele, i-ai putea zice Domnul Profesor George Eduard Certăreț.

lucru? Parcă ziceai, că îți trebuie aventuri...

— De unde! E doar chestie de profesiune...

— Exact. De altfel eu nu cred să fie totdeauna atât de violent. Blundell l-o fi căutat poate într-o clipă nepotrivită, sau s-a apropiat de el în un mod nepotrivit. Dta poți să ai mai mult noroc, sau mai mult tact. Iată ceva potrivit pentru Dta, și va profita și „Gazette” de munca Dtale.

— Eu de fapt nu știu nimic despre acest profesor, zisei, doar dacă îmi aduc aminte de numele lui în legătură cu procesul de când cu Blundell.

— Uită aici câteva note, care te-ar putea călăuzi. L-am petrecut pe acest profesor de câteva vreme cu luare aminte. — Și scoase din ser-tar o filă de hârtie.

— Aici am un sumar al biografiei lui. Ți-o spun pe scurt:

Challenger, George, Eduard, *Născut*: Largs, 1863. *Educația*: Liceul din Largs. *Universitate* Edinburgh. *Asistent* la British Muzeum 1892. *Dimisionat* în acelaș an în urma unei corespondențe ultragioase. *Căștigătorul* Medaliei Crayson pentru cercetări zoologice. *Membreu* extern al societății... și urmează o serie de societăți: o schioapă de text cu petit. *Société Belge*, *Academia Americană* de științe, *La Plata*, etc. etc. *Exprezident* al Societății de paleontologie, *British Association*, *Secțiunea H.* și așa înainte... *Publicațiuni*: „Câteva observări asupra unei serii de cranii kalmuce”, „Schitărea evoluției vertabratelor”, și o serie de articole, între care „Evidenta greșală a Weissmannismului”, care a dat prilegiu unei îndârjite discuții la congresul din Viena. *Recreeri*: Turizm, alpinizm. *Adresa*: Enmore Park, Kensington, W.

— Uită, Dle Malone, ia cu Dta notițele acestea. In astăsară nu mai am nimic pentru Dta.

Am pus în buzunar foaia de hârtie.

— O singură clipă încă, Dle Mc-

Ardle, zisei, când am observat, că în loc de o față roșie, aveam înaintea mea o chelie trandafire. Nu știu încă precis ce interview ar trebui să-i solicit acestui domn profesor. Ce a făcut recent?

Fața roșie se întoarse de nou spre mine.

— Înainte cu doi ani, a făcut, singuratec, o escurziune științifică în America de sud. S-a întors anul trecut. Fără îndoială a fost în America de sud, dar refuză încăpăținat să precizeze în care parte anume. Întors, a început să-și povestească aventurile într'un mod vag, dar cineva a încercat să arate anumite lacune în povestirea lui, și atunci profesorul supărat s-a închis deodată, ca o stridie. A văzut lucruri extraordinare, sau, ceace mi se pare mai probabil, omul acesta e un șampion al minciunei. Are câteva fotografii deteriorate, pe care el le ține de doveditoare. E atât de ținut, încât atacă fără întârziere, pe oricine îi cere lămuriri, iar pe reporterii îi dă de-a berbeleacul pe scări la vale, fără nici o vorbă. După părerea mea e un megaloman ucigaș, cu o nuanță de om de știință. Aceste e omul Dtale, Domnule Malone. Ei, pleacă și vezi ce vei putea alege cu el. Ești mare și tare îndeajuns, ca să-ți știi apăra pielea. La tot cazul, acum ești încă pe deplin sănătos. Cunoști legea asupra răspunderii patronilor...

O față roșie zimbitoare s-a schimbat de nou într'o lună trandafirie încunjurată de puf roșcat: convorbirea noastră a ajuns la sfârșit.

Am plecat spre Savage Club, dar în loc să intru, am rămas răzimat de balustrada dela Adelphi Terrace, și o bună vreme am privit îngândurat apele negre și uleioase ale râului. Totdeauna mă pot gândi mai clar și mai sănătos în aier liber. Am scos fila cu notele biografice ale profesorului Challenger și am ridicat-o la lumina unui bec electric. Deodată avui o idee, pe care trebuie să o consider de o inspirație. Fiind și eu ziarist, m-am lămurit de ce mi s-a spus că îmi va fi peste puțină să iau contact cu certărețul profesor. Dar recriminările amintite în biografia lui, puteau să-mi dovedească un singur lucru: că era un fanatic al științei. Nu era oare aceasta partea lui slabă, unde putea fi atacat? Voi încerca.

Am intrat la club. Era după unsprezece, și sala mare era binișor plină, fără să fie însă încă aglomerată. Cum am intrat, mi-au căzut ochii pe un bărbat înalt, uscățiv, desenat parcă în unghiuri drepte,

care stătea lângă foc cufundat în pernele unui fotoliu. Se întoarse către mine, când mi-am apropiat scaunul de al lui. Era omul, pe care mi l-aș fi dorit mai mult să-l văd în lipa aceasta. Tarp Henry, din statul major al revistei „Natura”, o creatură subțire, uscată, care după cei ce îl cunoșteau, era plin de bunăvoință. Fără nici un încurjur am atacat subiectul care mă preocupă.

— Ce știi Dta despre profesorul Challenger?

— Challenger? Iși adună sprâncenele într-o științifică desaprobară. Challenger a fost acela, care s-a întors din America de sud cu o poveste a cocoșului roșu.

— Ce fel de poveste?

— O, niște stupide minciuni despre animale fantastice, pe care le-ar fi descoperit acolo. Eu cred, că de atunci a și revocat cele spuse. La tot cazul însă a încetat de a mai continua. A fost dat un interview lui Reuter, care a stârnit un așa homeric hohot de râs, încât a văzut, că nu va merge. A fost o afacere, care l-a discreditat pe deplin. S-au găsit doi-trei înși, care l-au luat în serios, dar s-a grăbit să-i înăbușe și pe aceștia.

— Cum?

— Cum? Cu brutalitatea lui intolerabilă, și cu purtarea lui imposibilă. Unul din ei a fost bietul bătrânul Wadley, dela Institutul zoologic. Wadley i-a trimis o notă: „Prezidentul Institutului zoologic prezintă complimentele sale profesorului Challenger, și va considera de un favor personal, dacă Dl profesor îi va face onerea să iee parte la proxima sa conferință.” Răspunsul nu se poate reproduce.

— Nu mi-l poți spune?

— Ei bine, într'o traducere civilizată ar fi cam următorul „Profesorul Challenger prezintă complimentele sale Prezidentului Institutului zoologic și ar considera de un favor personal, dacă Dl Prezident s-ar duce dracului”.

— Pentru Dumnezeu!

— Da, și bătrânul Wadley o fi exclamat că și Dta. Imi aduc aminte de tânguirea bietului bătrân, care își începu conferința cam așa. „In curs de cincizeci de ani de cercetări pe terenul științific”. Răspunsul profesorului l-a zdrobit pe săracul moș.

— Altceva despre Challenger?

— Bine, eu, dupăcum știu, sunt bacteriolog. Eu trăiesc în cadrele unui microscop de 900 diametru. Nu pot afirma, că iau în mod serios notă de lucrurile pe care le văd cu ochii goi. Eu sunt un gră-

nicer pe extremul hotar al Cunoscutului și mă simt cu totul deplasat când îmi părăsesc laboratorul și vin în atingere cu voi, creaturi mari, dure, greoaie. Sunt prea departe de lume decât să-i povestesc scandalurile, și totuși în mijlocul unor conversări științifice am putut auzi câte ceva despre Challenger, doar e unul dintre acei oameni, care nimănui nu-i pot rămâne necunoscuți. E un om de acțiune, o baterie pururea încărcată de forță și vitalitate, însă un maniac certăreț și lipsit de ori ce bun simț, fără nici o urmă de considerațiuni și scrupule. A putut merge atât de departe, încât să falsifice plăci fotografice, când cu afacerea lui din America de sud.

— Zici, că e un maniac. Care e ideea lui fixă?

— Are o mie, nu numai una, dar cea din urmă e ceva în jurul lui Weissman și a evoluției. Dacă îmi aduc bine aminte a făcut în jurul acestor chestiuni un mare scandal la congresul din Viena.

— Mi-ai putea spune ceva precis asupra acestui punct?

— Aici nu. Dar avem descrierea precisă a celor întâmplare. Am păstrat la redacție raportul. Vrei să vii cu mine să-l vezi?

— Tocmai ce aș dori și eu. Vreau să-i iau prietenului un interview și am nevoie de o sondă... Ești prea bun, că vrei să mă ajuți. Merg cu Dta, dacă crezi că nu va fi acum prea târziu.

O jumătate de ceas mai târziu, eram în redacția „Naturei”, în fața mea cu un volum mare, pe care l-am deschis la articolul „Weissmann versus Darwin”, cu subtitlul „Un spiritual protest la Viena. Procedee glumețe”. Fiindu-mi educația științifică în câtva neglijată, mi-a fost peste puțină să urmăresc întregul lanț al argumentelor, am înțeles totuși, că profesorul englez a tratat chestiunea în un mod foarte agresiv, și că a supărat grav pe colegii lui de pe continent. „Proteste” și „Generale reclamări la prezidiu” au fost intercalările care se repetau pas de pas. Cea mai mare parte a raportului însă era scris pentru mine în chinezește.

— Te-aș ruga să mi-o traduci pe englezește, zisei trist ajutorului meu.

— Doar ai în mână o traducere!

— Atunci poate va fi mai bine să-mi încerc norocul cu originalul...

— Fără îndoială, e cam neclar pentru un laic.

— Mi-ar servi mult dacă aș putea găsi cel puțin o singură propoziție bună, la înțeles, care să se

miște între cadrele unei idei definite omenești...

Ah, da! mi se pare că am găsit-o. Pare, că o înțeleg într'un mod vag, nehotărât. Aceasta trebuie să-mi fie puntea, care să mă apropie de grozavul profesor.

— Îți mai pot fi de ajutor în careva fel?

— Da. Am de gând să-i scriu. Dacă aș putea ticlui scrisoarea aici, și aș putea folosi hârtia revistei, ar face puțină atmosferă favorabilă.

— Mi-e teamă, că-l vom vedea pe prietenul nostru năvălind aici, spărgându-ne mobila.

— Nu, nu! am să-ți arăt scrisoarea — te asigur, că nu va cuprinde nimic supărător.

Bine. Stai aici la masa mea. Hârtie găsești în sertar. Mi-ar plăcea însă să o cenzurez, înainte de a o trimite.

Nu a fost lucru ușor. Dar mă pot mândri, că terminată scrisoarea, nu era o operă cu totul proastă. Am citit-o criticului bacteriolog cu oarecare mândrie:

„Dragă Dle Profesor Challenger“, zicea. „Fiind un umil învățacel al Naturei, am urmărit pururea cu cel mai mare interes speculațiunile Dv. științifice referitoare la deosebirea dintre Darwin și Weissman. În timpul din urmă am avut privilegiul să-mi înprospătez memoria recitind...“

— Ce infernal mincinos, murmură Tarp Henry.

„...recitind măiastra Dv. expunere din Viena. Declarațiile limpezi și admirabile de acolo, îmi par ultimul cuvânt care se poate spune în această materie. Totuși, găsesc acolo o propoziție, și anume următoarea: „Protestez ferm împotriva afirmațiunei insuportabile și pur dogmatice, că fiecare *id* separat este un microcosm, format de o arhitectură istorică, elaborată încetinel prin serii și serii de generațiuni“. Nu ați dori să vă schimbați această părere în urma rezultatelor recentelor cercetări? Nu vi se pare că e prea accentuată această părere? Cu îngăduința Dv. V-aș cere favorul unei convorbiri, după ce mă muncește mult chestiunea, și am unele idei asupra ei, pe care nu le-aș putea preciza decât într'o convorbire personală. Cu permisiunea Dvoastră, nădăjduiesc să am onoarea să Vă caut la ora unsprezece, poimâne (Vineri) dimineața.

Sunt, Domnule, pe lângă asigurarea profundului meu respect, al Dv. devotat Eduard M. Malone“.

— Cum îți se pare? întrebai triumfător.

— Dacă îți-o suportă conștiința...

— Conștiința? Nu m'a dat de gol până azi nici când.

— Și acuma ce ai de gând să faci?

— Să-l caut pe profesorul meu. Găsindu-mă odată în camera lui, voi afla eu vre-o deslegare. La nevoie, sunt gata să-i mărturisesc adevărul. Dacă de fapt e un sportsmen va fi ciupit de îndrăzneala mea.

— Ciupit, da, ciupit. E gata totdeauna de ciupeală. Ei, la reve-

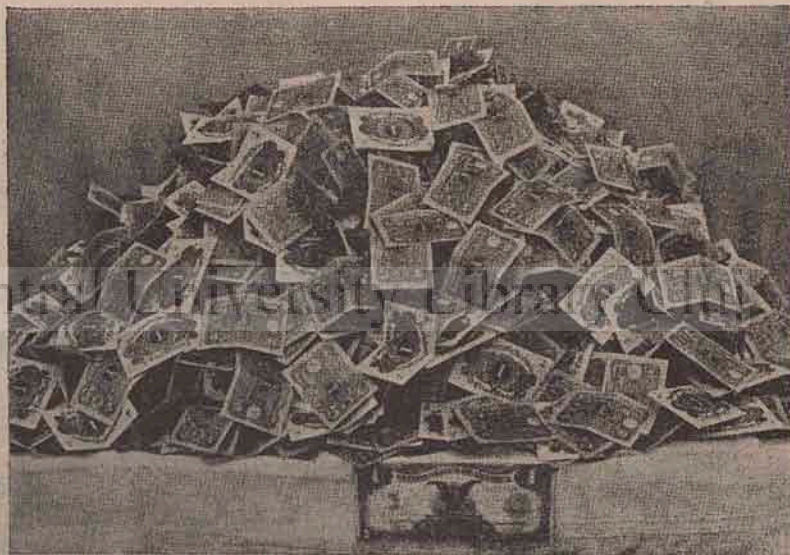
dere! Vineri dimineața vei putea găsi aici răspunsul — în cazul dacă te va învrednici de un răspuns. E un om violent, certăreț, urgisit de oricine i-a ieșit vreodată în cale. E ținta glumelor studențești, în măsura cât îndrăznesc să glumească cu el. Poate ar fi fost mai bine pentru Dta, să nu-i fi auzit de nume nicicând.

— Va urma —

Dezastrul mărcii germane.

Situația precară, în care se zbate Germania, a făcut ca valuta ei să se coboare atât de adânc, cum poate nimeni nu și-a putut închipui vreodată. Marca aproape că azi nu mai are nici-o valoare în comparație cu banii altor țării de seama ei. Aceasta se vede în mod plastic

din ilustrațiile ce le dăm aci, unde se văd claipe peste grămadă cele 8000 de mărci, a căror valoare este abia 1 dolar! În a doua ilustrație se vede o menajeră germană, care având 1 dolar, îl schimbă la zaraf cu 8000 de mărci, ca să poată merge în piață pentru cumpărături.



Dezastrul mărcii germane

Opt mii de mărci claipe pe un dolar american care reprezintă valoarea acestor mărci.



Dezastrul valutei germane

Menajera germană cu cele opt mii de mărci ale ei, pe care le-a primit în schimbul unui dolar, ce l-a dat zarafului.

Leagănul de umbre.

S'aprint pe boltă oștile de stele
Și din frumosul lor răs argintiu
O mână nevăzută, peste lume,
Asvârle din tărie cu pustiu,
Cu caere de visuri și tăcere...

O mână svârle 'n lume c'o tăcere
În care vântul singur doar tresare
Printre copaci arare
Clătind patangenișul de mistere...

Visez cu ochii 'n stele —
Și cum s'alintă leagănul de umbre
Când într'o parte, când în alta, — 'mi pare
Că cineva cu mâni aeriene
Ne mângâie cu farmec râr pe gene
Pe ochi, pe frunți, din creștet la călcâiu —
...Că cineva cu mii de brațe 'n aer
Clătește 'ncet pământul, ca pe-un leagăn,
Cântându-i vorbe dulci la căpătâiu...

TEODOR MURĂȘANU



Moartea unui scriitor. Ne vine trista veste a morții tânărului scriitor Hrisant P. Dăscălescu, colaboratorul nostru.

El măore în Podoleni (jud. Neamț) unde funcționa în calitate de preot, și unde a luptat foarte mult la ridicarea culturală a satului.

În calitate de scriitor literar, în timpul din urmă începe să se afirme ca un talent puternic, colaborând în mai multe reviste printre care „Convorbiri Literare” unde era un credincios colaborator. Anul acesta venise cu drag, — la chemarea noastră, — și în paginile „Cosinzenii” pentru a-i da concursul.

Și'n fața mormântului proaspăt nu-i putem spune decât „somn lin” transmitând regretele noastre familiei sale îndurerate.

Propagandiștii noștri

La apelul nostru de-a ne răspândi revista cășt'gându-ne abonați noi, au răspuns până acuma următorii: Comisar D. Faur, Sibiu, 1 abonat. Simion Dragoman în v, Nochrich, 1 abonat. Pompiliu E. Constantin, dir. școlar în Daneș, 2 abonați. Moise Băcilă în v., Dubos 1 abonat. Căpitan Popovici Briceni, 1 abonat. Veturia L. Hideg, Jara de jos, 1 abonat. Ilie Raichici,

Drencova, 1 abonat. Gheorghe Mărușteriu, Șimleu, 1 abonat. Teofil Bugnariu, elev cl. III. Dej, 3 abonați. Nicolae Badiu, notar comunal Silagiu, j. Timiș, 1 abonat. Silvia Tohătan, Satu nou de jos, 3 abonați. V. Ogrin, student Cluj, 2 abonați. Iuliana Grama, Bocșa-montană, 1 abonat. Dna. Hortensia Todea, Balșa, 1 abonat. I. Ciontea, Orăștie, 7 abonați.



D-na Silvia Tohătan, soție de preot.



Teofil Bugnariu, elev în Dej.

Reaparitia unei vechi reviste. O știre îmbucurătoare ne spune că vechea revistă bărlădeană „Făt-Frumos” își va face reaparitia în curând, cu vechii colaboratori rămași în viață plus forțe noi de pe tot întinsul românesc. Revista condusă de Em. Gârleanu, G. Tutoveanu, A. Mândru, Corneliu Moldovanu, nu-și face decât o datorie de a continua, torcând înainte firul ei tradițional de literatură sănătoasă plină de cea mai caracteristică culoare românească și care în lumea literară de azi: viciată și anemică de atâtea curente bolnave, va aduce un suflu nou de viață viguroasă.

„Cosinzeana” în așteptarea lui „Făt-Frumos” nu-i poate spune decât „gând bun și viață lungă și rodnică” pe ogorul atât de înțelenit, în anii din urmă, al literaturii noastre.

Doi prieteni buni. În grădina zoologică din Manchester se oferă publicului o icoană, cum foarte rar se poate vedea, de prietenie între animale. — Acești doi camarazi, atât de devotați unul altuia, sunt un păun și-o tigroaică. Când i-au adus împreună toți așteptaseră că păunul se va speria de tigroaică. Dar se văzură numai decât înșelați în așteptarea lor căci nu păunul a fost cel surprins de întâlnirea asta ci tigroaica. În scurtă vreme însă deveniră cei mai buni prieteni. Cazul acesta nu-i singuratic. În India se spune că tigrul și păunul pot fi văzuți adesea împreună. Păunul se ține pe urma tigriului, cum coșofana pândeste drumurile vulpei.

Un călător în jurul lumii. Într'un spital din Londra a fost adus nu de mult un moșneag de 94 ani. Era un biet uncheaș slăbuț și obosit nu atât de greu-

tatea anilor vieții, ci mai mult de drumurile bătute căci făcuse o călătorie în jurul lumii. Mark Allc — acesta e numele bătrânului, încheiase un rămășag înainte de asta cu 21 ani, că va parcurge pe jos 600 mii de kilometri. Deși era atunci în vârstă deja de 73 ani a pornit totuși la drum numai decât c'o traistă'n mână și cu'n baston ca să'nunjoare lumea pentru prețul de 3000 pfunzi sterlini. De atunci călătorește necontenit, a văzut multă lume și țară și-a rupt, dupăcum însuși mărturisește, 140 perechi de cisme. Se bucură bietul moșneag c'a putut câștiga pariul ce l-a preocupat 21 de ani în șir, dar adaugă că n'ar mai face încă odată prostia aceasta.

Cum tragi conștiința pe sfoară. Un domn oarecare (numele nu împoartă) dintr'un oraș german, a găsit pe stradă în careva zi o bancnotă de-o miiie mărci. Fiind vremurile grele și'n țara lui ca'n alte țări și buzunarele fiindu-i cam ușoare, omul se uită cu jind la banii găsiți închipuindu-și cât de bine i-ar prinde dacă ar fi ai lui. Dar conștiința nu-l lăsa să și-i însușească, ci-l mână să-și facă datoria și să anunțe poliția. Deci cum să-i tragă chiulul conștiinței? S'a dus și-a schimbat bancnota de-o mie, pe două de câte 500 mărci și anunță poliția cum că le găsisse. S'a anunțat păgubașul care pierduse bancnota de-o mie, dar nu s'a găsit nimeni să reclame cele două bancnote. Astfel, după terminul obișnuit, celce le găsisse s'a putut duce să și le ia. Și conștiința era împăcată.

Al doilea concurs de automobile. Automobil clubul regal român sub președinția Alteței Sale Regale Principelui Moștenitor de acord cu delegatul Automobil Clubului Regional — Cluj, a hotărât ca în luna Iunie a. c. să aibe loc al doilea Concurs de Automobile în România. Itinerarul de data aceasta va atinge următoarele puncte principale ale Țării: București—Iasi—Cernăuți—Târgu-Mureș—Cluj—Oradea-Mare—Timișoara—Lugoj—Târgu-Jiu—Govora—Pitești—București.

O faptă laudabilă. Cursul inferior dela Liceul de fete „Regina Maria” din Cluj a aranjat în sala de gimnastică a Liceului o frumoasă serbare școlară în ziua de 31 Decembrie sub conducerea D-șoarei L. Mărcuțiu, profesoară la acel liceu. S-au recitat poezii de G. Coșbuc, s'a jucat „Piatra în casă” a lui Alexandri și mai multe jocuri naționale.

Un proces senzațional. Intreaga presă franceză înregistrează cu amănunte senzaționala apariție înaintea tribunalului din Tulle (Franța) a domnișoarei *Angela Laval*, autoarea unor scrisori anonime, de o extremă răutate cari au înveninat pacinica populație a orașului, aruncând în nenorocire o mulțime de familii. Denunțurile anonime ale acestei răutăcioase fete, care împreună cu mamă-sa părea că se distrează la tragediile, ce le provoca, erau adresate mai cu seamă căsnicilor fericiți, înveninând cu intrigi amoroase descrise în cea mai deșănțată formă toată fericirea casei. Îndeosebi bărbații, cari s'au întors din campanie au fost asaltați cu astfel de scrisori miserabile. Unul dintre aceștia d. Gibert, care-și iubia soția cinstită, a și murit într'un ospiciu de alienați, în urma unor denunțuri ticăloase. O mulțime de divorțuri au avut loc, din cauza acestor scrisori.

În sfârșit justiția a fost sesizată și se vorbă în oraș tot mai mult de vinovăția



D-șoara Angela Laval
în ziua procesului.

Domnișoarei Laval și a mamei ei. Svonurile acestea alarmate au hotărât pe cele două eroine ale unuia dintre cele mai emoționante scandaluri, să se sinucidă. Amândouă s'au aruncat în primăvara acestui an într'o baltă adâncă cam de vr'o 30 m. Dna Laval a murit înecat. Fiicșa a supraviețuit acestei încercări de sinucidere, care a întărit mai mult bănuiala de vinovăție.

În sfârșit iat-o în fața tribunalului, unde cei mai înverșunați judecători sunt toți locuitorii orașului, cari îi aruncă cele mai îngrozitoare și urâte epite. Procesul va dura mai multe zile, fiind o mulțime de martori de interogată și mai mulți experți, cari își vor susține depozitiile.

Angela Laval apare la bară foarte abătută. Impresia ce o face asupra publicului e penibilă. Ea pare, că ar dori mai bine să moară, decât să se lase sfâșiată de privirile acestei mulțimi, căreia i-a pricinuit atâta nemulțumire.

Scrisori dela redacție

Fălp Leuca, preot. Confirmăm primirea sumei de 60 lei.

Leontina Tr. Pop. Din suma trimisă 50 lei s'au trecut în restanța anului 922. Pe anul acesta s'au cvitat numai 70 lei.

Nic. Badiu. O vom publica-o într'unul din numerele viitoare.

Nemângăiatul. Poezia Dtră este o încercare neisbutită.

T. B. în D. Deocamdată tot numai îndemnuri. Credem însă, că o să isbutiți cât de curând și'n poezie și'n proză.

B. Marin. Câteva versuri forțate și unele greșeli de natură limbistică ne fac să evităm a publica poezia Dtră, care în general luată nu este slabă. Mai trimiteți.

A. T. C. „In vie” nu merge, nu e destul de frământată.

E. Sibiana. Cu cei 50 lei trimiși abonamentul Dv. este achitat până la 1. VI. Dintre cei cărora le-am trimis număr de

probă nu am ținut socoteală cine s'a abonat și cine nu. „Orfanii” nu e pe deplin reușită.

Sabin G. Truția. Pachețelul de fotografii, de care amintiți în scrisoarea Dtră, nu l'am primit nici până azi. Cine știe unde s'o fi rătăcit! Ar fi bine să reclamați la postă, dacă Pați trimis recomandat. Din cele trimise acum vom publica „O vânătoare”, care este bine scrisă și-i interesantă. Banii i-am primit.

Vasile D. Hrițcu. Calendare de părete nu a'em. Puteți cumpăra la vre-o librărie de pe-acolo.

M. M. în Cluj. Din cele trei poezii trimise numai „Noaptea” are accente frumoase și întrezărim în ea și talent. Continuați deci și mai trimiteți-ne, să vedem cum evoluați.

Ilie Chebelev, preot. Achitat pe 1/2 an.

M. V. în B. „Gândului meu” se acceptă și ocazional se va publica.

Jenny Aldea. Confirmăm primirea sumei de 125 Lei, din care 100 Lei s'au trecut în contul anului 1923.

Petru Rotariu, Șistaroveț. Revista noastră nu a tipărit calendar în anul acesta.

D. Oana, P. de sus. Pe anul 1922 mai aveți o restanță de 10 Lei.

Al. Străin, Buziaș. Volumul d-lui Vasile Al. George se poate comanda dela autor în Tg. Mureș, Str. Mihai Viteazu, 47.

Moise Cărăbeș. Acelaș răspuns, ca și d-lui Al. Străin.

I. I. în P. Nepublicabilă. Dacă sunteți tânăr, mai încercați.

Reuniunea rom. de lectură, Năsăud. Confirmăm primirea sumei de Lei 50.

E. Popă, Ticvanul mare. Suma de 50 lei, ce ați trimis, s'a contat toată pe anul 1923.

A. Tr. în B. Schița D-tră are multă duioșie în ea, dar ea nu se poate publica din pricina formei, care nu este destul de poetică.

Boticelli. Mergeți pe căi bătute și ferivi-vă de cărările obscure.

I. Ghișoiu. Confirmăm primirea abonamentului pe anul 1923.

Gheorge David-Tincova. Confirmăm primirea sumei de 60 Lei.

D. Scurtu. Vă rugăm să trimiteți din nou poezia „Celei alese”, că nu mai avem manuscrisul ei. Traducerile vor urma.

Creștin. Versurile Dv. nu sunt încă destul de isbutite pentru a fi publicate. Mulțumim pentru adresele de probă.

Victor Romocea. Abonamentul Dv. este achitat până la 30 Ianuarie 1923.

M. Belea-Leșnic. Mai avem o mică rezervă din 1922: vă rugăm deci a ne scrie de cari numeri aveți trebuință și-i trimitem numai decăt.

Maria Puiu-Brașov. Din anul V. mai avem câteva colecții. Costă 12 Lei colecția.

Ghizela A. Crăciun. De acord.

Emil Nicoadă, Vulcan. Abonamentul plătit până la 1 Aprilie 1923.

Ioan Iliuș, Pătrăuții de sus. Fabrici de clopote: Nowotny-Timișoara, Anca-Cluj, Schill-Sibiu. Adresați-vă lor.

Din lipsă de spațiu publicarea ghicitorilor se amână pentru numărul viitor.

A apărut

și se găsește de vânzare
la administrația noastră :

Două iubiri

versuri lirice de

RADU MĂRGEAN
PREȚUL 7 Lei FRANCO.

AU SOSIT ULTIMELE MO-
DELE DE PĂLĂRII FINE „BOR-
SALINO“ ȘI „HABIG“ LA

Regele Pălărilor

CLUJ, Piața Unirii 17.

**ALBITURI PENTRU DOMNI
SE AFLĂ PERMANENT**

1—23

Lloyd 1287



Oglinzile defectuoase
le lucrează din nou

HUNWALD

CEA MAI MODERNĂ INSTALAȚIE DE
ȘLEFUIT STICLĂ, ȘI ATELIER
DE PUS GEAMURI.

CLUJ

TELEFON INTERURBAN 1-47.

Lloyd 1152

2—24

*Intreprindere Electrotehnică
Românească*

Teodor Maior

Cluj, Calea Victoriei 7. Telefon 577.

Furnizează: Electromotoare, Dina-
muri, Vase pentru gă-
tit, Feară de călcat, Acumulatori, BECURI
pentru orice tensiune și lumină, diferite
alte aparate electrice și materiale de in-
stalație.

Execută: la comandă orice instalațiuni
de lumină, transmițeri de
forță atât în loc cât și în provincie, PROIECTE
ȘI OFERTE LA CERERE GRATUIT.

Stațiune de încărcat
7— și reparat acumulatori.

Adresa destinatarului!**ABONAȚI REVISTA „COSINZEANA“****PUBLICAȚII NOI**

Editura „Cărtea Românească“

1. Florian Cristescu: Păsărele și Păpuși. Prețul 10 Lei.
2. Gheorghe Budu: 100 poezii pentru copii. Prețul 6 Lei.
3. St. O. Iosif: A fost odată, poveste în versuri. Prețul 10 Lei.
4. V. Alexandri: Teatru, vol I. Prețul 35 Lei.
5. L. Rebreanu: Pădurea spânzuraților, roman. Prețul 35.
6. N. V. A. Ureche: Zănele din valea Cerbului, povești pentru copii. Prețul 25 Lei.
7. A. Vlahuță: Din goana vieții. Prețul 25 Lei.
8. P. Dulfu: Dumnezeu și oamenii, povestiri după sfânta scriptură. Prețul 24 Lei.
9. F. Nansen: Spre Pol. Prețul 6 Lei.
10. Eminescu: Geniu pustiu. Prețul 18 Lei.
11. A. Vlahuță: Din durerile lumii, nu-vele. Prețul 18 Lei.
12. I. Agârbiceanu: Chipuri de ceară. Prețul 20 Lei.
13. C. Moldovan și M. Rădulescu: Pe-ai-
cea nu se trece, poem eroic. Pre-
țul 4 Lei.
14. A. Cotruș: Sărbătoarea Morții, versuri.
Prețul 10 Lei.
15. Gr. Procopiu: Parlamentul în pribegie
(1916—1918), amintiri, note și im-
presii. Prețul 20 Lei.

Alte edituri.

16. Marcel Romanescu. Isoare, limpezi,
sonete și poeme. Editura „Ramuri“,
Prețul 16 Lei.
17. Ali-Baba: Bucuria copiilor, povești cu
haz. Editura „Ramuri“ 12 Lei.
18. I. C. Delaturda. Războiul și civilizație.
Edit. „Ardealul“ Cluj. Prețul 75 Lei.

Abonați-vă la foaia, LUMEA ȘI ȚARA'**Friedrich Czell și Fiii. Grupa Dr. Vilhelm Czell**

Fabrica de bere din Mănăstur, fabrică de liqueur și rum și mare depozit de vinuri.

Cluj, Str. Mănăstur, 4—6.

Izvor de aprovizionare de primul rang pentru:

Liqueur, rum și cognac

Specialități alcoolice (rachiuri)

Vinuri ardeleno de masă și speciala **BERE**

Toate în butoaie și în sticle!

Specialitatea casei:

Berea brună specială nutritivă „Hercules“ și
Berea albă „Monoștor“ — amândouă soiurile de
bere sunt cele mai excelente și cele mai plăcute

Lloyd 5—24